

Moderniseringsdepartementet
Postboks 8004 Dep.
0030 OSLO

Adresse	Stenersgate 1A, 0050 Oslo
Telefon	22 17 94 17
Telefaks	22 17 94 22
E-post	kopinor@kopinor.no
Internett	http://www.kopinor.no/
Org.nr.	964250340

Oslo, 8. mars 2005

Deres ref. 200404502-/ANH av 17.12.2004

Høring – Forslag til forskrift etter konkurranseloven § 3 om unntak fra konkurranseloven for bokomsetning – bokavtalen

Innledning

Kopinor er en interesseorganisasjon for rettighetshavere til åndsverk med 21 norske medlemsorganisasjoner. Kopinor representerer opphavsmenn og utgivere til stoffet i bøker, aviser, tidsskrifter, noter og lignende publikasjoner. Kopinors hovedaktivitet består i, på vegne av rettighetshavere i inn- og utland, å inngå og holde ved like avtaler med alle typer virksomheter i Norge om kopiering av opphavsrettslig beskyttet materiale mot betaling av vederlag. Det vederlaget som Kopinor utbetaler til rettighetshaverne (kr 142 mill. til norske rettighetshavere i 2004), utgjør et ikke ubetydelig bidrag til nyskaping og nye utgivelser.

Den teknologiske utviklingen medfører at brukere lett tar seg til rette og kopierer beskyttet materiale uten rettighetshavers samtykke. Gjennom de avtaler Kopinor tilbyr, gis det en viss adgang til å kopiere, men det er Kopinors oppgave å forhindre forlagsmessig kopiering ved å begrense kopieringen til det absolutt nødvendige. Kopieringen må ikke medføre at salget av originalprodukter rammes på en urimelig måte.

Med dette som utgangspunkt ser vi på oss selv som en kulturorganisasjon som arbeider for å styrke rettighetshavernes stilling og for å sikre et bredt utbud av kulturprodukter. Innenfor boksektoren mener vi at Kopinor gjennom sitt arbeid bidrar til å opprettholde en mangfoldig norsk bokbransje der så vel smale som brede utgivelser har sin plass, og der forholdene er så oversiktlige og forutsigbare som mulig. Kopinor representerer i denne sammenhengen både forfatters og forleggeres interesser.

Kommentar til høringsnotatets pkt. 10 (forskriftens § 9)

Vi merker oss at Konkurransetilsynet i sitt høringsnotat gir uttrykk for at boken har en sterk stilling i Norge. Konkurransetilsynet antar at dette kan ha sammenheng med den brede distribusjonen boken får. Kopinor deler denne oppfatningen og anser at det har sammenheng med vilkårene som norske forfattere og forlag arbeider under. Vi vil derfor gjerne rette oppmerksomheten mot et moment i høringsdokumentet som vil endre forholdet mellom opphavsmann og utgiver på en etter vårt syn uheldig og muligens utilsiktet måte, og som på sikt kan bidra til å undergrave den sterke stillingen som boken har.

Medlemsorganisasjoner

Den Norske Fagpresses Forening - Den Norske Forfatterforening - Den norske Forleggerforening - Forbundet Frie Fotografer - GRAFILL - Norges Fotografforbund
Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening - Norsk Journalistlag - Norsk Komponistforening - Norsk kritikerlag - Norsk Musikkforleggerforening
Norsk Oversetterforening - Norsk Redaktørforening - Norsk Ukepresse - Mediebedriftenes Landsforening - Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere
Norske Billedkunstnere - Norske Dramatikeres Forbund - Norske Kunsthåndverkere - NOPA Norsk forening for komponister og tekstforfattere - Ny Musikk
Komponistgruppe

Kopinor er medlem av

International Federation of Reproduction Rights Organisations (IFRRO)

Forfatternes og oversetternes kollektive standardavtaler, inngått mellom skribentorganisasjonene og Den norske Forleggerforening, har i alle år jevnlig vært gitt dispensasjon fra den til enhver tid gjeldende konkurranselovgivningen.

Fra Konkurransetilsynets side har begrunnelsen for dispensasjonen vært effektiviseringsgevinster i form av færre forhandlinger, et standardisert kalkulasjonsverktøy, reduserte etableringshindringer og hinder for at forlagene kan utøve kjøpermakt.

Standardkontraktene medfører store ressursbesparelser for partene og bidrar til at alle forfattere sikres balanserte avtaler med sine ofte sterkere forhandlingsmotparter. Det sentrale punktet i normalavtalene er bestemmelsen om faste royalty- og honorarsatser. Det er da også her den store effektiviseringsgevinsten ligger: man unngår vanskelige og tidkrevende forhandlinger mellom den enkelte forfatter og det enkelte forlag.

Konkurransetilsynet foreslår i høringsnotatets pkt. 10 at de faste satsene i standardavtalene mellom forfatterne og forleggerne skal omgjøres til veiledende satser, og at disse faktisk fravikes. Markedet skal altså fritt bestemme prisen på det enkelte manuskript. Vi anser at dette vil få uheldige konsekvenser.

For det første vil den effektiviseringsgevinsten som Konkurransetilsynet ønsker, bli borte. Unødige ressurser, energi og byråkrati vil gå med til forhandlinger mellom den enkelte forfatter og forlaget. Dessuten gjør nåværende standardkontrakter bruk av innenlandske agenter overflødig. Slippes royaltysatsene løs, ser vi ikke bort fra at det også i Norge vil vokse fram et nytt (og fordyrende?) mellomledd i transaksjonen mellom skribent og forlag.

For det andre vil fravikelige satser kunne skape klare forskjeller mellom forfatterne. Bestselgerforfatterne vil kunne få mer per solgte eksemplar enn det forfattere av mer tungselgelige bøker vil kunne få. Den praksis som følger av Konkurransetilsynets forslag, åpner muligheten for at mange forfattere vil kunne få dårligere vilkår enn i dag. Færre forfattere vil våge seg inn i forfatteryrket, og vi risikerer at utbudet av bøker blir redusert.

Standardavtalene har betydd likhet mellom forfattere og likhet mellom forlag. Avtalene gir forutsigbarhet for begge parter, skaper trygghet, er ressursbesparende og effektiviserende, og de hindrer mange konflikter. Dette har vært til beste både for forfattere og forlag og for norsk litteratur.

Kopinors engasjement i denne forbindelse knytter seg til engstelsen for at bortfallet av faste standardsatser for royalty og oversetterhonorarer, som nevnt ovenfor, vil føre til at det skrives og utgis færre bøker, og at utgivelsesbredden blir redusert. Det vil skade norsk skriftkultur på kort og lang sikt. Et vesentlig formål for Kopinors virksomhet er nettopp at organisasjonen skal bidra til å styrke grunnlaget for skriving og utgivelse av bøker i Norge, både når det gjelder antallet bøker, mangfoldet av sjangere og den faglige bredden. Vi ser det derfor som en del av vår oppgave å påpeke forhold som kan virke i motsatt retning.

Vi ber Moderniseringsdepartementet ta hensyn til disse argumentene når den endelige forskriften skal fastsettes.

Med vennlig hilsen
KOPINOR

John-Willy Rudolph
administrerende direktør